

Caseta 1. Calcularea indicelui prețurilor de consum în contextul pandemiei COVID-19

Măsurile introduse de guvernele europene în scopul limitării extinderii epidemiei COVID-19 (distanțare socială, închiderea celor mai multe spații comerciale) au afectat direct sau indirect consumul populației și, prin urmare, indicii prețurilor de consum. Concret, situația astfel creată a afectat procesul de colectare a prețurilor necesare pentru producerea statisticilor respective. În acest context, Eurostat, în colaborare cu institutele naționale de statistică, a elaborat o serie de recomandări care să permită, în pofida dificultăților inerente, continuarea publicării indicilor prețurilor de consum.

În acest scop, statele membre au fost încurajate să înlocuiască operațiunile de colectare directă a prețurilor, cu utilizarea de date *online* sau cu alte surse de informații (cum ar fi *scanner data*, acolo unde este posibil, solicitarea prețurilor prin telefon sau poștă electronică). Calcularea indicilor prețurilor de consum în această perioadă va fi guvernată de următoarele principii generale:

1. Stabilitatea coeficienților de ponderare, ceea ce înseamnă că structura coșului de consum stabilită la începutul anului nu va fi afectată de modificarea introdusă în comportamentul de consum al populației de contextul creat de pandemia COVID-19.
2. Calcularea tuturor subindicilor, chiar dacă unele produse/servicii nu mai sunt oferite consumatorilor.
3. Minimizarea numărului de prețuri sau subindici care nu au la bază informație obținută din piață, ci fac obiectul unei estimări statistice.

Opțiunile de tratare statistică a cazurilor în care prețul nu mai poate fi colectat sunt următoarele:

- a) Pentru produsele care sunt în continuare disponibile (în alte magazine, în altă zonă geografică) se recomandă estimarea prețurilor prin utilizarea ultimului preț observat și a variației de preț corespunzătoare unor produse similare sau celui mai apropiat nivel de agregare, pentru care s-au putut obține prețuri prin observare directă.
- b) Pentru produsele care nu mai sunt disponibile pe piață, se poate recurge fie la păstrarea ultimului preț colectat, fie la imputare cu media celorlalți subindici de preț, bazați pe informație obținută direct din piață. În practică, alegerea metodei de imputare pentru prețurile lipsă depinde și de caracteristicile produselor în cauză: poziția în structura coșului de consum, volatilitatea prețurilor sau sezonabilitatea produselor.

În cazul economiei naționale, principalele categorii de bunuri și servicii din structura indicelui prețurilor de consum pentru care s-a recurs la o opțiune de imputare în luna aprilie 2020 au fost: produsele de îmbrăcăminte-încălțăminte, respectiv produsele de uz casnic și mobilier (prin aplicarea inflației lunare din centrele unde colectarea a fost posibilă), lucrările stomatologice și consultațiile sau

procedurile medicale, activitățile culturale și de divertisment, restaurantele și cafenelele, respectiv plata cazării în unități hoteliere (unde s-a optat pentru menținerea prețurilor observate în luna anterioară, dată fiind stabilitatea prețurilor observată în perioadele recente) și transportul aerian (caz în care a fost preluată modificarea sezonieră observată în urmă cu un an)¹.

În condițiile în care nu există practic o soluție optimă, opțiunile propuse sunt perfect acceptabile din punct de vedere statistic, totuși nu trebuie pierdut din vedere faptul că modificările intervenite în maniera de compilare a indicelui prețurilor de consum nu pot fi neutre față de conținutul informațional al acestuia, complicând interpretarea din perspectiva echilibrului cerere-ofertă în economie – schimbarea radicală a coșului de consum diminuează considerabil reprezentativitatea coeficienților de ponderare, modificarea bruscă a modului de colectare a prețurilor introduce distorsiuni de semnal, dificultatea estimării prețurilor crește proporțional cu durata suspendării activităților comerciale.

¹ Pentru detalii suplimentare, a se vedea Comunicatul de presă nr. 128/13 mai 2020 al INS privind evoluția prețurilor de consum în luna aprilie 2020.